

Referanser:

Arkivsak: 19/03866-38

Kirkerådets møte 10.–11.februar 2022 – fysisk møte eller fjernmøte

Sammendrag

Kirkerådet skal på sitt møte 10.–11. februar 2022 tilsette ny biskop i Borg. Rådet har i den forbindelse bedt om et dokument som bakgrunn for en behandling i et eget møte der Kirkerådet beslutter om møtet i februar skal være fysisk møte eller fjernmøte.

Forslag til vedtak

1. Kirkerådet vedtar at møtet 10.–11. februar 2022 avholdes som fjernmøte. Det er ønskelig at flest mulig deltar fysisk.
2. Kirkerådet vil drøfte nærmere prinsipper for beslutninger om fjernmøter når koronaperioden er over.

Saksorientering

Bakgrunn

Virksomhetsreglene for menighetsråd, kirkelig fellesråd, bispedømmeråd og Kirkerådet er i hovedsak like. Kirkemøtet vedtok i 2019 å åpne for at det i større grad kan gjennomføres fjernmøter (videomøter) og skriftlig saksbehandling i bispedømmerådene. I mars 2020 ble det på grunn av koronasituasjonen åpnet midlertidig for at tilsvarende regler skulle gjelde for menighetsråd, kirkelige fellesråd og Kirkerådet, og disse reglene gjelder ut 2021. Kirkemøtet 2021 vedtok å åpne for fjernmøter i menighetsråd, kirkelige fellesråd og Kirkerådet på permanent basis (sak KM 16/21). Som en følge av dette vedtok Kirkerådet i desember 2021 nærmere regler

om krav til gjennomføring av fjernmøter i blant annet Kirkerådet (sak KR 117/21), se forskrift 10. desember 2021 nr. 3527.

De nye og permanente reglene om fjernmøter trådte i kraft 1. januar 2022, og de baserer seg i stor grad på det kommunale og fylkeskommunale regelverket. De kirkelige bestemmelsene åpner, til forskjell fra kommuneloven, for fjernmøte også når det skal behandles saker «for lukkede dører», for eksempel fordi en sak inneholder opplysninger som er omfattet av lovbestemt taushetsplikt.

Kirkerådet skal på sitt møte i februar tilsette ny biskop i Borg. Kirkerådet må vurdere om det er en sak som har en slik karakter at den bør behandles i fysisk møte, eller om en skal åpne for fjernmøte etter den nye forskriften.

Noen vurderinger

Utgangspunktet er at Kirkerådets møter er fysiske, men Kirkerådet kan selv beslutte at et møte skal holdes som fjernmøte. Fjernmøte innebærer at en eller flere av deltakerne ikke sitter i samme lokale, men at de via tekniske hjelpemidler likevel kan se, høre og kommunisere med hverandre. Kravene som ellers gjelder for møter, gjelder også for fjernmøter.

Forskriften om fjernmøte i Kirkerådet sier ikke noe mer om betingelser for fjernmøte, eller om hvilke hensyn som kan eller skal begrunne en beslutning om fjernmøte. Kirkerådet står altså nokså fritt. Reglene kan ikke forstås slik at Kirkerådet har plikt til å åpne opp for fjernmøte selv om det kan være konkrete hensyn som taler for å avholde et møte som fjernmøte. Dette er i tråd med hvordan bestemmelsene for kommunesektoren er tolket. Kommunal- og moderniseringsdepartementet har i en uttalelse 1. september 2020 (til Asker kommune) om bestemmelsene for fjernmøte i kommuneloven sagt følgende:

Bestemmelsen stiller ingen vilkår som må være oppfylt for å kunne treffe en slik beslutning. Kommunestyret står derfor nokså fritt til å åpne opp for fjernmøter. Kommunestyret har imidlertid ingen plikt til å åpne opp for fjernmøter, selv om det kan være mange hensyn som taler for å avholde ett eller flere møter som fjernmøte. Slike hensyn kan for eksempel være lang reisevei eller andre årsaker som gjør at man ikke kan reise til møtelokalet. Dette er imidlertid bare momenter som kommunestyret kan ta i betraktning når det vurderer adgangen til fjernmøte eller når et folkevalgt organ vurderer om det aktuelle møtet skal være fjernmøte. Dersom kommunestyret ikke har åpnet for fjernmøte, og det er innkalt til et alminnelig (fysisk) møte, vil møteplikten etter § 8-1 innebære at man må delta fysisk i møtet, så lenge det ikke foreligger en gyldig forfallsgrunn. Dersom det foreligger en gyldig forfallsgrunn, skal varamedlem innkalles til det alminnelige (fysiske) møtet. Det [er] altså i de tilfellene ikke adgang for faste enkeltrepresentanter til å delta digitalt i kommunestyrets alminnelige (fysiske) møte.

Koronaperioden har naturligvis gjort det nødvendig å gjennomføre mange møter som fjernmøter. I en mer normal situasjon kan mange momenter være relevante å ta i betraktning når en konkret skal vurdere om ett eller flere møter i Kirkerådet skal gjennomføres som fjernmøte. Det kan for eksempel være hvilke typer og hvor mange saker som skal behandles, og det kan være ulike grunner til at fysisk oppmøte er vanskelig for en eller flere møtedeltakere.

Etter hvert, og særlig i koronaperioden, har en – både i kirkelig og i annen sammenheng – fått mer erfaring med fjernmøter. Telemarksforskning har på oppdrag fra KS i 2021 gjennomført en [utredning om digitale møter i folkevalgte organer](#). Utredningen peker på ulike effekter når møter i folkevalgte organer blir digitale.

Krav til fjernmøter

Forskriften om fjernmøter i Kirkerådet stiller noen krav til gjennomføring av fjernmøter. Her kommenteres bare noen av paragrafene:

§ 2. Krav til fjernmøter

Ved fjernmøte skal alle møtedeltakerne kunne se, høre og kommunisere med hverandre. I særlige tilfeller kan Kirkerådet fravike kravet om at alle møtedeltakerne skal kunne se hverandre.

Det skal legges til rette for at skriftlige avstemninger kan gjennomføres gjennom elektronisk løsning som ivaretar prinsippet om hemmelig avstemning.

Kirkerådet fastsetter hvordan et fjernmøte skal gjennomføres.

Erfaringene fra møtene som har vært fjernmøter til nå, er at det tekniske stort sett fungerer greit. Det krever en ekstra ressurs fra sekretariatet. Det har ikke vært behov for å foreta skriftlige avstemninger som er hemmelige, men behovet kan komme ved tilsetting av biskop. En kan løse det, men det krever en ekstra ressurs fra sekretariatet til stede i møtet. Det vil også være en fordel om møtets medlemmer har digital tilgang til to enheter, slik at en kan behandle avstemning på en enhet, samtidig som en deltar i møtet på den andre.

§ 4. Gjennomføring av fjernmøter for lukkede dører

Før Kirkerådet gjennomfører fjernmøte i saker som av personvern hensyn eller taushetsplikt skal lukkes for allmennheten, skal Kirkerådet ha vurdert sårbarhet og risiko i tekniske løsninger og møtelokalitetenes egnethet.

Dersom et kirkerådsmedlem skal logge seg på en løsning på internett, skal vedkommende autentisere seg elektronisk i to trinn. Deltakelse i møtet skal kunne dokumenteres i etterkant ved bruker-ID og tidspunkt for deltakelsen. Det skal være mulig å lagre et opptak av møtet. Slike opptak skal slettes etter 3 måneder.

Dersom flere kirkerådsmedlemmer er tilstede i et lokale hvor det gjennomføres fjernmøte, skal det oppnevnes en assisterende møteleder.

Den enkelte møtedeltaker har et ansvar for at utenforstående ikke kan få med seg det som blir sagt i møtet.

Sårbarheten øker ved lukket fjernmøte da det enkelte medlem av Kirkerådet må sørge for at ikke andre hører eller ser det som skjer i møtet, på det stedet de deltar fra.

Det er Kirkerådet som skal vurdere risiko og sårbarheten, og som derfor også står som ansvarlig for møtet. Kirkerådet mener at de tekniske løsningene som brukes nå, er forsvarlige. En forutsetning for fjernmøte er at de ulike møtelokalitetene, også der enkeltpersoner ev. befinner seg, er egnede.

Det er i dag mulig å løse kravet om to-trinns autentisering og registrering av tidspunkt for deltakelse i møtet.

Tilsetting av biskop

Tilsetting av biskop er en spesiell og kompleks oppgave for Kirkerådet. Kirkerådet får tilgang til mye konfidensiell informasjon. Mange ulike hensyn skal vektas, og rådet skal drøfte de konkrete kandidatene og ha et helhetskirkelig perspektiv på saken.

Det vil i forbindelse med møtet bli delt ut papirer med vurdering av de enkelte kandidatene som en må sikre at blir makulert i etterkant av møtet. Om det skal være fjernmøte, må en ha gode rutiner for dette.

Telemarkforskning sin utredning om digitale møter i folkevalgte organer trekker frem dette som en særlig utfordring (negative erfaringer s. 49f) ved fjernmøter:

Blant de som mener digitale møter forringer den politiske debatten, er det for det første enkelte som peker på at digitale møter er lite egnet for politisk behandling av komplekse saker, saker som krever mye interaksjon og dialog mellom møtedeltakerne, eller når dagsorden har et mer prosessuelt preg (workshops mv.). I forlengelsen av dette peker enkelte på at en ved digitale møter mister viktige kommunikasjonselementer (eksempelvis mye ikke-verbal kommunikasjon).

Koronasituasjonen

I den spesielle koronasituasjonen kommer det – som nevnt – inn andre vurderinger av fjernmøter enn i en normalsituasjon. Når tidene normaliserer seg, bør Kirkerådet gå gjennom hvordan en skal tenke om fysiske møter og fjernmøter.

Økonomiske/administrative konsekvenser

Utgifter til et fysisk møte i Borg i februar er lagt inn i det ordinære budsjettet for Kirkerådets arbeid. Et fjernmøte vil ikke ha utgifter ut over dette.